

Briselē, 10.3.2020.
COM(2020) 102 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI**

Jauna Eiropas industriālā stratēģija

1. Eiropas industriālā ceļa jaunais gājums

Rūpniecība Eiropā vienmēr ir bijusi klātesoša. Kā industriālās inovācijas līdere tā gadsimtu garumā palīdzējusi uzlabot ražošanas, patēriņa un uzņēmējdarbības modeļus visā pasaulē. Eiropas rūpniecība, spēcīga iekšējā tirgus balstīta, jau izsenis bijusi mūsu ekonomikas dzinējspēks, kas nodrošinājis stabilus dzīves apstākļus miljoniem cilvēku un izveidojis sociālos mezglus, ap kuriem izaugušas mūsu sabiedrības.

Vēstures gaitā šī nozare ir pierādījusi savu spēju būt par pārmaiņu nesēju. Tagad, kad Eiropa sāk pāreju uz klimatneitralitāti un digitālo līderību pasaulē, kas nemitīgi mainās un kļūst neprognozējamāka, rūpniecībai šī sava spēja jāpierāda no jauna.

Divējā (ekoloģiskā un digitālā) pārkārtošanās ietekmēs ikvienu mūsu ekonomikas, sabiedrības un industrijas daļu. Tai būs vajadzīgas jaunas tehnoloģijas un atbilstošas investīcijas un inovācija. Tā radīs jaunus produktus, pakalpojumus, tirgus un uzņēmējdarbības modeļus. Tā izveidos jauna tipa darbvietas, kādu vēl nav bijis un kurām vajadzīgas prasmes, kādu mums vēl nav. No lineārās ražošanas mēs pāriesim uz aprites ekonomiku.

Šī pārkārtošanās notiks laikā, kad līdzīgi tektoniskajām plātnēm iekustējušies ģeopolitiskie procesi pašos pamatos izmainīs konkurences iedabu. Eiropai vairāk nekā jebkad agrāk ir svarīgi apliecināt savu viedokli, aizstāvēt savas vērtības un cīnīties par vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem. **Tas ir Eiropas suverenitātes jautājums.**

Divējās pārkārtošanās plašums un dziļums, mērogs un ātrums, raksturs un steidzamība ir līdz šim nepieredzēti. Tas atspoguļojas priekšsēdētājas fon der Leienas *politiskajās pamatnostādņēs*, Eiropas Parlamenta noteiktajās prioritātēs un Eiropadomes stratēģiskajā programmā 2019.–2024. gadam. *Eiropas zaļais kurss*¹ un Komisijas nesēnā *Eiropas digitālās nākotnes veidošanas*² stratēģija ir iezīmējusi mūsu ieceru vērienu un to piepildīšanas ātrumu un virzienu turpmākajiem gadiem.

Tagad Eiropai jāatrod jauns industriālais ceļš, kas derētu gan šodienas mērķiem, gan rītdienas realitātei. Šo centienu sekmes atkarīgas no tā, cik labi Eiropas rūpniecībai izdosies īstenot divējo pārkārtošanos un uzturēt konkurētspēju. Vairs neiet runa par vienkāršu pielāgošanos: tagad tai pašai jāklūst par pārmaiņu un inovācijas paātrinātāju un veicinātāju. Mūsu industriālajai politikai jāpalīdz šo vērienīgo ieceri īstenot.

Eiropas industriālajai stratēģijai jāatspoguļo mūsu vērtības un sociālā tirgus tradīcijas. Mēs izspēlēsim savas stiprās kārtis — mūsu daudzveidību un talantus, mūsu vērtības un dzīvesveidu, mūsu novatorus un jaunradītājus. Mums vajadzīga tāda Eiropas industriālā politika, kuras pamatā ir konkurence, atvērti tirgi, pasaules klases pētniecība un tehnoloģijas un spēcīgs vienotais tirgus, kurā ir izskausti šķēršļi un samazināta birokrātija. Mums jāvairās no mānīgajiem protekcionisma vai tirgus izkropļojumu risinājumiem un tomēr nav jābūt naiviem negodīgas konkurences priekšā.

Šī stratēģija atzīst Eiropas Savienības galvenokārt kā iespēju devējas un regulētājas spēku un nozīmi. Tāpēc, lai dotu noteiktību, kas nepieciešama gan investoriem, gan novatoriem, gan industrijām, izšķiroši svarīgi ir izveidot satvaru un izvietot politiskos un rīcībpolitiskos ceļa rādītājus.

Mūsu jaunā industriālā stratēģija gan vārdos, gan darbos ir uzņēmējdarbīga. Komisija ir gatava risinājumus izstrādāt un radīt kopīgi ar nozares pārstāvjiem un sociālajiem partneriem un visām pārējām ieinteresētajām personām. Šajā darbā būs jauns uzsvārs — **industriālās ekosistēmas** —, ar kuru tiks ņemti vērā visi vērtību ķēdes dalībnieki. Tāda ir mūsu jaunā pieeja, un tā atspoguļo vajadzību pēc jauniem domāšanas un strādāšanas veidiem, kuri virzīs divējo pārkārtošanos.

¹ COM(2019) 640 final.

² COM(2020) 67 final.

Šī stratēģija rāda virzienu uz mērķi un iezīmē maršrutu, pa kuru iesim. Tajā izklāstīts redzējums par to, ko un kā vēlamies sasniegt līdz 2030. gadam un vēlākā laikā. Pārkārtošanās un lielu pārmaiņu laikā, kas mūsu Savienībai stāv priekšā, nemainīga būs viena vienkārša patiesība: Eiropā rūpniecība vienmēr būs klātesoša. Ar šo stratēģiju Eiropas Komisija ir gatava darīt visu, kas vajadzīgs, lai tas tā arī paliktu.

2. Eiropas rūpniecības šodiena un rītdiena

Rūpniecībai ir liela loma Eiropas turpmākajā attīstībā un labklājībā. Tā sastāda vairāk nekā 20 % no ES ekonomikas un nodarbina aptuveni 35 miljonus cilvēku, un ar to ir saistīti vēl daudzi citi miljoni darbvietu gan pašu mājās, gan ārvalstīs. Tā dod 80 % no preču eksporta un ir galvenais iemesls, kāpēc ES ir viena no pasaulē lielākajām preču piegādātājām un ārvalstu tiešo investīciju saņēmējām. No visiem Eiropas uzņēmumiem vairāk nekā 99 % ir mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) — daudzi no tiem ģimenes uzņēmumi —, un tie ir mūsu ekonomiskais un sociālais pamats³.

Eiropas rūpniecība bauda globālas konkurētspējas priekšrocības attiecībā uz produktiem un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību. Tā rāda piemēru visaugstāko **sociālo, darba un vidisko standartu** ievērošanā un ļauj Eiropai izstarot savas vērtības. Pateicoties augstai inovētspējai, tā ir arī pasaules līdere zaļo tehnoloģiju patentu jomā un citos augsto tehnoloģiju sektoros. Eiropas uzņēmumiem, lai cik lieli vai mazi tie būtu, mūsu vienotais tirgus dod iespēju inovēt, izvērsties un nodarbināt vairāk cilvēku. Šīs stiprās puses ir jāvirza uz līderības pārņemšanu jomās, kurās ES pagaidām atpaliek, piemēram, mākoņu un datu lietojumprogrammām.

Eiropas rūpniecībā jau tagad notiek ievērojamas pārmaiņas. Vērojama izteikta pāreja no produktiem uz pakalpojumiem un no ekskluzīvām produktu un pakalpojumu īpašumtiesībām uz kopīpašumu. Lielā dabas resursu noslodze jau tagad ved pie apriņģākas pieejas ražošanai. Ar kardināli jaunu tehnoloģiju, piemēram, 3D drukāšanas, palīdzību Eiropai turklāt maksimāli jāizmanto **lokalizācija kā iespēja** atvest atpakaļ uz Eiropas Savienību daļu ražošanas dažos konkrētos sektoros.

Lai mūsu mērķus īstenotu dzīvē, Eiropai vajadzīga rūpniecība, kas kļūst videi nekaitīgāka un digitālāka, bet vienlaikus saglabā globālu konkurētspēju. Tā palīdzēs pārveidot vecās un izlolot jaunas industrijas, atbalstīs MVU un **kļūs par konkurētspējīgas ilgtspējas nesēju** visā ES. Tas ir vienlīdz svarīgi tiklab pakalpojumiem kā precēm.

Pateicoties Eiropas sociālajai tirgus ekonomikai, ekonomiskā izaugsme iet roku rokā ar uzlabotiem sociālajiem standartiem un dzīves līmeni un labiem darba apstākļiem. Arī turpmāk mūsu orientieris būs **Eiropas sociālo tiesību pilārs**, kas nodrošinās divējās pārkārtošanās sociālo taisnīgumu.

Ar savu spēcīgo, novatorisko un integrēto industriālo bāzi Eiropai ir labas iespējas uzņemties pasaulē vadošo lomu.

2.1. Globāli konkurētspējīga un pasaulei ceļu rādoša

Jauna un pastāvīgi mainīga ģeopolitiskā realitāte būtiski ietekmē Eiropas rūpniecību. Globālā konkurence, protekcionisms, tirgus izkropļojumi, spriedze tirdzniecībā un problēmas ar noteikumos balstītu sistēmu — tas viss pieaug. Parādās jaunas lielvaras un konkurenti. Ierastie partneri izvēlas jaunus ceļus. Šīs tendences apvienojumā ar globālās ekonomiskās nenoteiktības periodu met jaunus nākotnes izaicinājumus Eiropas rūpniecībai, kura uzsāk divējo — ekoloģisko un digitālo — pārkārtošanos.

Šādu kavēkļu priekšā Eiropa nevar atbildēt ar jaunu šķēršļu radīšanu, nekonkurētspējīgu nozaru aizsargāšanu un protekcionisma vai tirgus kropļojošas politikas pārņemšanu. **Lai saglabātu konkurētspēju, ir vajadzīgi konkurenti gan pašu mājās, gan pasaulē.** Lai uzņēmēji savas idejas

³ Līdztekus šim paziņojumam pieņemta īpaša MVU stratēģija, proti, MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai, COM(2020) 103 final.

varētu pārvērst darbos un lai visi — mazie un lielie — uzņēmumi varētu plaukt un attīstīties, ir jārada pareizie apstākļi

Tajā pašā laikā ES ir jāspēj ar ekonomiskās ietekmes un diplomātijas palīdzību sargāt savas stratēģiskās intereses ārvalstīs. **ES jāizmanto sava vienotā tirgus ietekme, lielums un integrācija**, lai ar tās palīdzību noteiktu globālus standartus. Ja spēsim pasaules mērogā izkalt augstus kvalitātes standartus, kuri atbilst Eiropas vērtībām un principiem, tas tikai nostiprinās mūsu stratēģisko autonomiju un industriālo konkurētspēju.

Eiropa arī turpmāk rēķināsies ar brīvu un godīgu tirdzniecību ar partneriem no visas pasaules. Lai nodrošinātu tirgu atvērtību un vienlīdzīgu konkurences apstākļus, neaizstājama ir uz noteikumiem balstīta daudzpusēja tirdzniecības sistēma un Pasaules Tirdzniecības organizācija. ES turpinās centienus **uzturēt, atjaunināt un modernizēt pasaules tirdzniecības sistēmu**, lai tā spētu stāties pretim mūsdienu problēmām un nākotnes realitātei.

2.2. Klimatneitralitātes ceļa bruģētāja

Zaļais kurss ir Eiropas jaunā izaugsmes stratēģija. Tās būtību izsakošais mērķis ir līdz 2050. gadam kļūt par pasaulē pirmo klimatneitrālo pasaules daļu.

Tas ir mūslaiku lielākais izaicinājums un iespēja, un rūpniecībai tajā ir liela loma. **Nozīmīgas ir visas industriālās vērtību ķēdes, arī energoietilpīgajās nozarēs**. Visām būs jāstrādā, lai samazinātu savu oglekļa pēdu un paātrinātu pārkārtošanos, nodrošinot cenas ziņā pieejamus, tīrus tehnoloģiju risinājumus un piedāvājot jaunus uzņēmējdarbības modeļus.

Lai līdz ar zaļināšanos un tuvināšanos aprītes ekonomikai rūpniecība kļūtu arī konkurētspējīgāka, tā ir **drošā veidā jāapgādā ar tīru un cenas ziņā pieejamu enerģiju un izejvielām**. Vairāk investējot pētniecībā, inovācijā, resursu izmantojamībā un pasaules klases infrastruktūrā, raitāk sekmēsies jaunu ražošanas procesu izstrāde un ar tiem saistīto darbvietu radīšana.

Šo stratēģiju caurstrāvojošajā uzņēmējdarbības garā ES iestādēm, dalībvalstīm, reģioniem, nozarei un visiem citiem attiecīgajiem dalībniekiem būtu jāsadarbojas, lai **izveidotu tīru tehnoloģiju pirmtirgus** un panāktu, ka mūsu rūpniecība kļūst par pasaules līderi šajā jomā. Lai to panāktu, noteicošā nozīme būs reglamentējošai rīcībpolitikai, publiskajam iepirkumam, godīgai konkurencei un pilnīgai MVU iesaistei.

Šie centieni būtu jāatbalsta ar ES un valstu līmeņa rīcībpolitikām un finanšu instrumentiem, kā arī privātajam sektoram. Konkurences priekšrocības iegūs tie, kas rīkosies pirmie un būs visātrākie.

2.3 Eiropas digitālās nākotnes veidotāja

Digitālās tehnoloģijas maina rūpniecības seju un darījumdarbības norisi. Tās rada jaunus uzņēmējdarbības modeļus, ļauj nozarei būt produktīvākai, darba ņēmējiem dod jaunas prasmes un palīdz dekarbonizēt ekonomiku. Eiropas zaļo kursu palīdzēs ieturēt arī digitālā joma, gan kalpojot par tīro tehnoloģiju risinājumu avotu, gan samazinot pati savu oglekļa pēdu.

Eiropas digitālās nākotnes veidošanas stratēģijā Komisija ir izklāstījusi savu redzējumu par to, kā Eiropa var saglabāt savu tehnoloģisko un digitālo suverenitāti un vienlaikus būt pasaules līdere digitālajā jomā. Atzīstot, ka **digitalizētas ekonomikas spēks ir mērogojamībā**, Eiropas pārkārtošanās pamatā tiks likta digitālā vienotā tirgus stiprināšana.

Turklāt Eiropai straujāk jāinvestē pētniecībā un tehnoloģiju ieviešanā tādās jomās kā mākslīgais intelekts, 5G, datu un metadatu analīze. 2018. gadā tikai aptuveni viena desmitdaļa ES uzņēmumu analizēja lielos datus un tikai viena ceturtdaļa izmantoja mākoņdatošanas pakalpojumus.

Kā teikts Komisijas nesenojā *Eiropas Datu stratēģijā*⁴, Eiropai vajadzīgs satvars, kas ļautu uzņēmumiem datus radīt, apkopot un izmantot, lai savu produkciju pilnveidotu un starptautiskā mērogā konkurētu tādā veidā, kas ir saskaņā ar mūsu vērtībām un ievēro ikviena indivīda tiesības un privātumu.

ES jāuzlabo arī savas **industriālās jaudas kritiskās digitālās infrastruktūras jomā**. No tā, vai izdosies sekmīgi ierīkot mūsdienīgu 5G tīklu ar augstu drošības līmeni, būs atkarīga nākotnes digitālo pakalpojumu realizācija, un tas būs arī industriālo datu viļņa pamatā. Ja Eiropa vēlas kļūt par 6G tīklu celmlauzi, tai jau tagad ir attiecīgi jāinvestē.

Šo stratēģiju caurstrāvojošajā uzņēmējdarbības garā **Eiropai jāsakopo spēki, lai kopīgi paveiktu to, ko neviens nespēj paveikt vienatnē**. Neseni veiksmes stāsti apliecina šīs pieejas potenciālu un vērtību. Eiropā atrodas viens no trijiem patlaban visātrākajiem pasaules superdatoriem, un tā ir spējusi apvērst lejupejošo tendenci mikroelektronikas jomā.

Eiropai ir viss vajadzīgais, lai tehnoloģiju sacensībā izvirzītos līderpozīcijā. Tai jāatsperas no saviem spēka devējiem: stabilas industriālās bāzes, augstkvalitatīvas pētniecības, prasmīgiem darbiniekiem, dinamiskas jaunuzņēmumu ekosistēmas, nobriedušas infrastruktūras un vadošās pozīcijas industriālo datu izmantošanas jomā.

3. Eiropas industriālās pārveides pamatelementi

Iepriekš ieskicētie trīs virzītājspēki ļauj iztēloties, cik fundamentāls ir Eiropu sagaidošās pārveides mērogs. Laikā, kas vajadzīgs, lai pārveidotu industriālo sektoru un visas tajā ietilpstošās vērtību ķēdes, nomainīsies vesela cilvēku paaudze. Tomēr konkurētspējīgā un dinamiskā vidē laiku šķiest nevar. Nākamie pieci gadi būs izšķirīgi svarīgi tam, lai radītu pareizos šādas pārveides apstākļus.

Šo stratēģiju caurvij vairāki Eiropas industriālās pārveides pamatelementi. Daļa no tiem atjauno vai paplašina pašreizējo pieeju inovācijas, investīciju, standartu vai vienlīdzīgu konkurences apstākļu jomā. Citi atspoguļo to, ka Eiropai jāstrādā pa jaunam, ja gribam, lai rūpniecība būtu gatava pārkārtoties gan nepieciešamo prasmju, gan apriņģuma ziņā.

Visi minētie pamatelementi ir savstarpēji saistīti, tie viens otru papildina un rāda to, ka brīnumzāļu vai no plaukta paņemama risinājuma nav. Un vēl — lai gan iespēju un noteiktības došanas ziņā daudz var izdarīt Eiropas līmenī, ne mazums sviru atrodas citās rokās. Tāpēc lielu nozīmi iegūst partnerības pieeja.

3.1. Nozarei vajadzīga noteiktība: jāveido padziļināts un digitālāks vienotais tirgus

Mūsu unikālais vienotais tirgus ES uzņēmumiem ir kā atspēriena punkts, kas tiem palīdz konkurēt pasaules mērogā. Nodrošinādams kopēju regulatīvo telpu un mērogu, vienotais tirgus kalpo par konkurētspējas virzītājspēku un veicina visu lielumu uzņēmumu integrāciju Eiropas un globālajās vērtību ķēdēs.

Lai vienotais tirgus varētu nodrošināt mūsu rūpniecības izrāvienu, visās jomās būs jāīsteno jauni tiesību akti un jāpanāk jauno noteikumu izpilde. Šodien pieņemtajā **rīcības plānā par vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanu**⁵ izklāstīti konkrēti priekšlikumi par to, kā stiprināt kopīgos centienus šajā jomā; īpaši pieminama ir vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas uzdevumgrupas izveidošana. **Ziņojums par vienotā tirgus šķēršļiem**⁶ uzrāda vajadzību novākt šķēršļus, ar kādiem sastopas uzņēmumi, kas tirgo preces vai — vēl jo vairāk — sniedz pakalpojumus pāri robežām. Labāka nodokļu harmonizācija, proti, kopējas konsolidētās uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzes

⁴ COM(2020) 66 final.

⁵ Paziņojums un tam pievienotais ziņojums par vienotā tirgus šķēršļu apzināšanu un mazināšanu, COM(2020) 93 final.

⁶ Ilgtermiņa rīcības plāns vienotā tirgus noteikumu labākai īstenošanai un izpildei, COM(2020) 94 final.

ieviešana, palīdzētu novākt vienu no lielākajiem šķēršļiem, ar kādiem saskaras pārrobežu kontekstā strādājošie uzņēmumi.

Arī vienotā tirgus tiesību akti jāpārskata un jāatjaunina, lai nodrošinātu, ka tie ir digitālajam laikmetam derīgi. Tas ietver ES produktu drošības noteikumu pārskatīšanu, Eiropas Datu stratēģijas īstenošanu un Digitālo pakalpojumu akta pieņemšanu.

Būtiska nozīme būs arī **pieejai “no MVU uz MVU”**. Aizvien daudzskaitlīgākie jaunie, informācijas tehnoloģijas pārzinošie MVU var palīdzēt tradicionālākiem uzņēmumiem pielāgot savus uzņēmējdarbības modeļus digitālajam laikmetam un sākt strādāt pa jaunam. Tas jau tagad ir radījis jaunas iespējas, tāpēc, lai palīdzētu veidot platformu ekonomiku, būtu jāatbalsta jaunuzņēmumi. Tomēr jauniem strādāšanas veidiem jānāk kopsolī ar mūsdienīgu un uzlabotu aizsardzību, no kuras labumu varētu gūt arī tie, kas strādā tiešsaistes platformās.

Vienotā tirgus darbībai vajadzīgas stabilas, labi funkcionējošas **standartizācijas un sertifikācijas** sistēmas. Tās palīdz paplašināt tirgus un dod juridisko noteiktību. Jaunu standartu un tehnisko noteikumu izstrāde apvienojumā ar lielāku ES līdzdalību starptautiskajās standartizācijas institūcijās būs būtisks faktors, kas veicinās rūpniecības konkurētspēju.

ES turklāt jānodrošina, lai tās **intelektuālā īpašuma** politika palīdzētu uzturēt un stiprināt Eiropas tehnoloģisko suverenitāti un veicināt konkurences apstākļu vienlīdzīgumu pasaulē. Intelektuālais īpašums palīdz izteikt Eiropas uzņēmumu tirgus vērtību un konkurētspējas pakāpi. Līdz ar zīmoliem, dizainparaugiem, patentiem, datiem, zinātni un algoritmiem tas veido šo uzņēmumu nemateriālos aktīvus. Lai palīdzētu ikvienam uzņēmumam augt, radīt darbvietas un aizsargāt un izkopt savas unikālās īpašības avotus, gudra intelektuālā īpašuma politika ir neaizstājama.

Neatkarīga ES konkurences politika Eiropai ir labi kalpojusi, palīdzot nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, veicinot inovāciju un sniedzot patērētājiem lielākas izvēles iespējas. Konkurence atraisa mūsu uzņēmumu potenciālu vislabākajā nozīmē un ļauj tiem saglabāt konkurētspēju pasaules mērogā. Strauji mainīgajā pasaulē un laikā, kad Eiropa stājas uz tik svarīgā divējās pārkārtošanās ceļa, mums būtu jānodrošina, ka konkurences noteikumi ir mūsdienu realitātei piemēroti.

Ņemot to vērā, Komisija patlaban **pārskata ES konkurences noteikumu satvaru**. Tas nozīmē, ka tiek skatīts, kā tiek piemēroti pašreizējie konkurences noteikumi, jo īpaši attiecībā uz pretmonopola tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, un vai horizontālos un vertikālos nolīgumus reglamentējošie noteikumi un paziņojums par tirgus definīciju joprojām atbilst paredzētajam mērķim. Tiks skatīts arī tas, kā varētu uzlabot konkurences pārkāpumu faktu atklāšanu un paātrināt attiecīgo izmeklēšanu. Jaunos un jaunietekmes tirgos, kas ietekmē mūsu ekonomiku un sabiedrību, Komisija izmantos nozariskās izmeklēšanas rīku.

Minētā pārskata daļa ir arī patlaban notiekošā apvienošanās kontroles noteikumu izvērtēšana un dažādo valsts atbalsta vadlīniju derīguma pārbaude. Valsts atbalsta noteikumi Eiropā nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kas novērš subsīdiju pilsoņkaru un atbalsta svarīgus sabiedriskas nozīmes mērķus. Komisija nodrošinās, ka 2021. gadā tiks ieviesti **pārskatīti valsts atbalsta noteikumi** vairākās prioritārās jomās, to vidū enerģētikas un vidiskā atbalsta jomā.

To izdarīt palīdzēs...

- ↪ Šodien pieņemtais **Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanai paredzētais rīcības plāns** un ziņojums par šķēršļiem vienotajā tirgū
- ↪ **Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas uzdevumgrupas** izveidošana no dalībvalstu un Komisijas pārstāvjiem
- ↪ Šodien pieņemtā **MVU stratēģija, kuras mērķis ir ilgtspējīga un digitāla Eiropa**
- ↪ **ES konkurences noteikumu izvērtēšana, pārskatīšana un (vajadzības gadījumā) pielāgošana** no 2021. gada, ietverot arī patlaban notiekošo apvienošanās kontroles noteikumu izvērtēšanu un **valsts atbalsta vadlīniju** derīguma pārbaudi
- ↪ **Intelektuālā īpašuma rīcības plāns**, kas vajadzīgs, lai novērtētu vajadzību pēc tiesiskā regulējuma atjaunināšanas, nodrošinātu gudru intelektuālā īpašuma izmantošanu un labāk apkarotu intelektuālā īpašuma zādzības
- ↪ **Eiropas Datu stratēģijas turpinājuma pasākumi**, ar kuriem attīsta ES datu ekonomiku, to vidū kopīgu Eiropas datu telpu izveide noteiktos sektoros un vērtību ķēdēs
- ↪ **Digitālo pakalpojumu akts**, ar kuru atjaunina un stiprina vienotā tirgus tiesisko regulējumu digitālo pakalpojumu jomā
- ↪ **Platformu darbinieku darba apstākļu uzlabošanas** iniciatīva

3.2. Jāiestājas par visā pasaulē vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem

Eiropas ekonomikas atvērtība ir tās labklājības un konkurētspējas avots. Lai gan ES rūpniecība ir cieši integrēta globālajās vērtību ķēdēs un darbojas pasaules mērogā, ES nedrīkst būt naiva attiecībā pret godīgas konkurences un tirdzniecības apdraudējumiem.

ES strādā pie tirgu atvērtības saglabāšanas, slēdzot tirdzniecības nolīgumus ar partnervalstīm vai reģioniem vai darbojoties starptautiskos forumos ar mērķi vienoties par ikvienam pieņemamiem noteikumiem. Lai tirdzniecībā nodrošinātu savstarpēju izdevīgumu un pārvarētu visus šķēršļus, kas kavē mūsu uzņēmumu pienācīgu piekļuvi citiem pasaules tirgiem, mums jāturpina īstenot koordinētu Eiropas līmeņa pieeju. Tā ietver cīņu pret agresīvām nodokļu plānošanas shēmām, kas rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus.

ES maksimāli izmantos visas savu tirdzniecības aizsardzības mehānismu iespējas. Līdz 2020. gada vidum Komisija būs izpētījusi, kā vislabāk stiprināt antisubsidēšanas mehānismus un atbilstošo rīku. Šā darba rezultāti būs izklāstīti **baltajā grāmatā par ārvalstu subsīdiju instrumentu**, kura apskatīs kropļojošo ietekmi, kādu vienotajā tirgū rada ārvalstu subsīdijas. Pēc tam 2021. gadā tiks iesniegts tiesību akta priekšlikums.

Kropļojošo ietekmi bieži pastiprina tas, ka **Eiropas uzņēmumi** nevar **savstarpīguma garā** piekļūt ārvalsts īpašumā esoša uzņēmuma piederības valsts tirgiem. Konkrētāk, ES iepirkuma tirgi lielākoties ir atvērti uzņēmumiem no valstīm, kurās ES uzņēmumi tiek diskriminēti vai vispār izslēgti no tirgus. Tāpēc baltajā grāmatā tiks apskatīts arī jautājums par ārvalsts īpašumā esošu uzņēmumu piekļuvi iepirkuma tirgiem un ES finansējumam. Lai novērstu minētā savstarpīguma trūkumu un dotu ES lielāku ietekmi sarunās, ļoti svarīgi ir drīzumā vienoties par ierosināto **starptautiskā iepirkuma aktu**.

Eiropas rūpniecība nedrīkst ciest no negodīgas konkurences, kādu rada globālie konkurenti, kuriem saistoši ir citādi standarti vai principi, piemēram, klimata jomā. Tiks izveidots jauns **augsta līmeņa amats — galvenais tirdzniecības nolīgumu izpildes uzraugs**, kas strādās, lai **uzlabotu mūsu tirdzniecības nolīgumu izpildi un tās panākšanu**, un regulāri atskaitīsies Eiropas Parlamentam. Komisija ierosinās visos turpmākajos visaptverošajos tirdzniecības nolīgumos kā būtisku elementu iekļaut Parīzes nolīguma saistību ievērošanu.

Lai nodrošinātu importēto produktu atbilstību ES noteikumiem, svarīga ir arī **pastiprināta muitas kontrole**.

To izdarīt palīdzēs...

- ✦ **Baltā grāmata par ārvalstu subsīdiju instrumentu** (gaidāma 2020. gada vidū), kurā būs aplūkota arī ārvalstu piekļuve publiskajam iepirkumam un ES finansējumam
- ✦ **Globālo industrijsubsidēšanas noteikumu stiprināšana** Pasaules Tirdzniecības organizācijā
- ✦ Drīza **Starptautiskā iepirkuma akta** pieņemšana
- ✦ Muitas kontroles nostiprināšana ar 2020. gada **Muitas savienības rīcības plāna** palīdzību, arī tiesību akta priekšlikuma sagatavošana par vienas pieturas aģentūru, kas muižošanu uz robežas padarītu pilnībā digitālu

3.3. Jāatbalsta rūpniecība virzībā uz klimatneitralitāti

Eiropai pārejot uz klimatneitralitāti, dažās nozarēs būs vajadzīgas apjomīgākas un fundamentālākas pārmaiņas nekā lielākajā daļā citu nozaru. Energoietilpīgas nozares Eiropas ekonomikā ir neaizstājamas, un uz tām balstās citas nozares. Tāpēc energoietilpīgo nozaru modernizācija un dekarbonizācija jāizvirza par galveno prioritāti.

Eiropas zaļajā kursā ir nosprausts mērķis izveidot jaunus tirgus klimatneitrāliem un apritīgiem produktiem, piemēram, tēraudam, cementam un pamatķīmikālijām. Lai stātos šīs pārkārtošanās priekšgalā, Eiropai ir vajadzīgi novatoriski industriālie procesi un tīrākas tehnoloģijas, kas ļautu samazināt izmaksas un uzlabot tirgu gatavību.

Piemēram, Komisija atbalstīs revolucionāras tīras tērauda tehnoloģijas, kas vedīs pie **tāda tērauda ražošanas, kurā nerodas nekādas oglekļa emisijas**. Citus liela mēroga inovatīvus projektus, kuri atbalsta tīrus produktus visās energoietilpīgajās nozarēs, palīdzēs izvērst ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas Inovāciju fonds.

Cilvēkus un vidi labāk aizsargāt pret bīstamām ķīmikālijām palīdzēs jauna **ilgtspēju sekmējoša ķīmikāliju stratēģija**; tā nozarē veicinās inovāciju, lai tiktu izstrādātas drošas un ilgtspējīgas alternatīvas.

Eiropai arī jāpievēršas būvizrādājumu ilgtspējībai un jāuzlabo būvaktīvu energoefektivitāte un vidiskais sniegums. **Ilgtspējīgāka būvētā vide** būs ļoti nozīmīgs elements Eiropas pārejā uz klimatneitralitāti.

Pārkārtošanās tempam paātrinoties, Eiropai jāraugās, lai neviens netiktu atstāts novārtā. Priekšlikums par jaunu **Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu**⁷ mobilizēs 100 miljardus eiro, kas palīdzēs nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos oglekļietilpīgos reģionos, kamēr tie turpina pārkārtot savu ekonomiku un rūpniecību.

Emisiju samazināšana rūpniecībā, pirmkārt, balstīsies uz principu “**energoefektivitāte pirmajā vietā**” un, otrkārt, uz mazoglekļa enerģijas pieejamību pietiekamā un garantētā daudzumā par konkurētspējīgām cenām. Tas nozīmē, ka būs rūpīgi jāplāno un jāinvestē mazoglekļa elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijās, jaudās un infrastruktūrā. Mums vajadzīga **stratēģiskāka pieeja atjaunojamās enerģijas nozarēm** (te jāizceļ atkrastes enerģija) un piegādes ķēdei, kas ir to pamatā. Tā arī palīdzēs tikt galā ar būtisku elektroenerģijas pieprasījuma pieaugumu, kas, īstenojot šo divējo pārkārtošanos, būs neizbēgams. Papildus būtu jācenšas labāk savienot Eiropas elektroenerģijas sistēmas; tas palielinās elektroapgādes drošību un ļaus integrēt vairāk atjaunojamo energoresursu.

Šajā kontekstā būs jāveido saiknes starp dažādām nozarēm un efektīvāk jāizmanto visi enerģijas nesēji, tostarp elektroenerģija, gāze un šķidrās kurināmais. Šo mērķi īstenojot palīdzēs jauna **nozaru viedas integrācijas stratēģija**, kurā būs izklāstīts arī Komisijas redzējums par **tīru ūdeņradi**. Pāreju uz klimatneitralitāti papildus atbalstīs Eiropas energoinfrastruktūra.

⁷ COM(2020) 22 final.

Īpaša uzmanība būtu jāpievērš arī ilgtspējīgas un viedas mobilitātes nozarēm. Tām ir gan pienākums, gan potenciāls virzīt divējo pārkārtošanos, sekmēt Eiropas rūpniecības konkurētspēju un uzlabot savienotību. Te jo īpaši minama autobūves, aeronautikas un astronautikas, dzelzceļa un kuģubūves nozare, kā arī alternatīvās degvielas un vieda un satīkloka mobilitāte.

Lai ES mobilitātes industrija saglabātu vadošās tehnoloģiskās pozīcijas pasaulē, būs ļoti svarīgi nodrošināt, ka tās neatdod līderpozīcijas pētniecības un inovācijas jomā, ka tiek ātri ierīkota vajadzīgā infrastruktūra un ka tiek doti jūtami stimuli, tostarp iepirkuma jomā. Visai nozares vērtību ķēdei jāiesaistās jaunu starptautisku standartu izstrādē ar mērķi panākt drošu, ilgtspējīgu, pieejamu, aizsargātu un noturīgu mobilitāti. Lai palīdzētu maksimāli realizēt šā sektora potenciālu, tiks izstrādāta **visaptveroša ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija**, kurā būs ierosināti visaptveroši pasākumi.

Ja ieceru vēriens pasaulē neizlīdzināsies, Komisija 2021. gadā ierosinās oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, kas samazinās oglekļa emisiju pārvirzes risku un būs pilnībā saderīgs ar PTO noteikumiem. Tam papildus būtu jāstiprina oglekļa emisiju pārvirzes novēršanas rīki, kas mūsu rīcībā ir jau tagad.

To izdarīt palīdzēs ...

- ↻ **Nozaru viedas integrācijas stratēģija**
- ↻ **Kopīga Eiropas enerģētikas datu telpa**, kurā tiks izmantots datu inovētspējas uzlabošanas potenciāls enerģētikas nozarē
- ↻ **Taisnīgas pārkārtošanās platforma**, kura piedāvās tehnisku un konsultatīvu atbalstu oglekļietilpīgām nozarēm un reģioniem, kuros šādas nozares dominē
- ↻ **ES Tīra tērauda stratēģija un ilgtspēju sekmējoša ķīmikāliju stratēģija**
- ↻ **Eiropas energoinfrastruktūras regulas pārskatīšana**
- ↻ **ES Atkrastes atjaunojamo energoresursu stratēģija**
- ↻ **Visaptveroša ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija**
- ↻ **Iniciatīva “Renovācijas vilnis” un Būvētās vides stratēģija**
- ↻ **Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms**, kas samazinās oglekļa emisiju pārvirzi un būs pilnībā saderīgs ar PTO noteikumiem

3.4. Jāveido pilnīgāka aprites ekonomika

Saskaņā ar Eiropas jauno izaugsmes stratēģiju, kas paredz, zemei jāatdod vairāk, nekā no tās paņemam, Eiropas rūpniecībai ekoloģiskajā pārejā jāuzņemas vadošā loma. Tas nozīmē, ka tai jāsamazina sava oglekļa un materiāliskā pēda, bet visā ekonomikā jāintegrē aprītīguma principi.

Lai to paveiktu, mums jāatsakās no ierastā modeļa, kurā no zemes dzīlēm iegūstam arvien jaunas izejvielas, lai izgatavotu produktus, kurus pēc tam palietojam un izmetam. Mums **radikāli jāmaina veids, kā radām, ražojam un lietojam lietas un kā no tām atbrīvojamies**, un attiecīgi jāstimulē rūpniecība.

Šāda apritē balstīta pieeja nodrošinās tīrāku un konkurētspējīgāku rūpniecību: samazināsies ietekme uz vidi, mazināsies konkurence uz deficītiem resursiem un saruks ražošanas izmaksas. **Tas ir ne tikai mūsu vidiskais un morālais pienākums, tas ir arī ekonomiski pamatoti un izdevīgi.** Aprites ekonomikas principu ieviešana visās nozarēs un industrijās laikā līdz 2030. gadam visā ES varētu radīt 700 000 jaunu darbvieta, no kurām liela daļa būs mazos un vidējos uzņēmumos.

ES šajā jomā jau ir iestrādes, tāpēc tagad būtu jākoncentrējas uz to, kā nepalaist vājā priekšrocības, kas tai pavērušās kā jomas pionieri. Jaunajā **Aprites ekonomikas rīcības plānā**⁸ ir ierosināta virkne pasākumu, kas ES rūpniecībai ļaus izmantot šīs izdevības.

Tā pamatā ir jauns **ilgtspējīgu produktu rīcībpolitikas satvars**, kas iedibinās ilgtspējas principus un tādējādi palīdzēs Eiropas rūpniecībai kļūt konkurētspējīgākai. Prioritāri uzmanība tiks pievērsta tām produktu grupām, kurām ir sevišķi liela ietekme uz vidi; te minama iniciatīva par vienota standarta lādētāju, aprītinātu elektronisko ierīču iniciatīva, ilgtspējas prasību ieviešana akumulatoriem un jaunu pasākumu noteikšana tekstilrūpniecības nozarē.

Rīcības plānā ir iekļauti arī pasākumi, kuru mērķis ir **iespēcināt patērētājus aprites ekonomikā uzņemt aktīvāku lomu**. Patērētājiem būtu jāsaņem ticama informācija, kas tiem ļautu izdarīt izvēli par labu atkalizmantojamiem, ilgzināmiem un remontējamiem produktiem. Komisija ierosinās, kādā ceļā uzlabot patērētāju tiesības un aizsardzību, piemēram, tā varētu izstrādāt normas par patērētāju tiesībām ierīci remontēt.

Publiskajām iestādēm, tostarp ES iestādēm, būtu jāradā piemērs un jāizvēlas videi draudzīgas preces, pakalpojumi un būvdarbi. Pāreju uz ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu uz priekšu pavirzīt palīdzēs **zaļais iepirkums**. Komisija plāno nākt klajā ar jauniem tiesību aktiem un norādījumiem par zaļo publisko iepirkumu.

To izdarīt palīdzēs ...

- **Aprites ekonomikas rīcības plāns**, tostarp jauns ilgtspējīgu produktu rīcībpolitikas satvars, kas pieņemts vienlaikus ar šo stratēģiju
- **Jauns ilgtspējīgu akumulatoru regulatīvais satvars**
- **ES Tekstilizstrādājumu stratēģija**
- **Elektronisko ierīču aprites iniciatīva**
- **Patērētāju iespēcināšana** aktīvi iesaistīties aprites ekonomikā, pateicoties labākai informācijai par produktiem un stingrākām patērētāju tiesībām

3.5. Rūpniecība jāiedvesmo inovēt

Pēdējo piecu gadu laikā Eiropas uzņēmumu tēriņi pētniecībai un izstrādei kopumā ir sarukuši, savukārt ASV un Ķīnas uzņēmumos finansējums ir audzis. Šo tendenci var mainīt, ja atraisīsim investīcijas inovācijā, taču pirms tam jāsaprot, uz ko vēlamies koncentrēties, un jānosprauž skaidrs ceļš uz tirgu, bez kā nebūs iespējams panākt vajadzīgo mērogu. Šajā nolūkā būtu jāstimulē mazi un vidēji uzņēmumi, jāveicina inovācija un jāpalīdz idejām nonākt līdz tirgum.

Globālā sacensība par to, kurš pirmais īsteno divējo pārkārtošanos, arvien vairāk balstīsies uz progresīvu zinātņu un dziļo tehnoloģiju attīstīšanu. Nākamo industriālo laikmetu raksturo fizikālās, digitālās un bioloģiskās pasaules saplūšana. Ja Eiropa vēlas izvirzīties šīs divējās pārkārtošanās vadībā, par industriālās stratēģijas kodolu jāklūst **industriālās inovācijas stratēģijai**.

Tas nozīmē arī to, ka līdztekus lielākām investīcijām revolucionārā un progresīvā pētniecībā un inovācijā mums jābūt gataviem uz neveiksmēm. Taču tās palīdz mācīties, pielāgoties un dod signālu, ka, iespējams, jāmaina izvēlēta taktika, un tas viss ļauj virzīties uz priekšu. Mums jāmaina domāšana: ja agrāk vairījāmies no riska, tad tagad mums jāklūst iecietīgiem pret neizdošanos. Tas ir jāatspoguļo visās jomās, un **inovācijas aspekts būtu jāintegrē politikas veidošanā**. Strādājot pie labāka regulējuma un stratēģiskās prognozēšanas, mēs raudzīsimies, lai rīcībpolitikas būtu vērstas uz inovāciju.

⁸ COM(2020) 98 final.

Industriālie sektori jāaicina un jāstimulē izstrādāt savus klimatneitralitātes vai digitālās līderības ceļvežus. Ceļvežu īstenošanai būs nepieciešama augstas kvalitātes pētniecība un prasmes, kā arī ES atbalsts. Kopš Eiropas zaļā kursa uzsākšanas šādu pieeju jau izmantojušas vairākas nozares. Šo stratēģiju caurstrāvojošajā kopdarbīguma un uzņēmējdarbības garā šādas iniciatīvas būtu jāatbalsta, izmantojot **publiskā un privātā sektora partnerības**, kas industrijai palīdzētu izstrādāt nosprausto mērķu sasniegšanai vajadzīgās tehnoloģijas, kā tas jau sekmīgi noticis industriālajās aliansēs.

Maksimāli izmantot Eiropas spēcīgās pētniecības bāzes potenciālu palīdzēs arī **Eiropas Inovācijas padome**, kas pilnvērtīgu darbību sāks 2021. gadā. Tā apzinās nākamās paaudzes tehnoloģijas, paātrinās to komerciālu lietojumu un palīdzēs uz to pamata panākt jaunuzņēmumu strauju izaugsmi un pieņemšanos spēkā.

Svarīga loma būs arī vienotajam tirgum, kam jāstimulē inovācija, lai maksimāli izmantotu ātruma, apjoma un diversifikācijas radītos ietaupījumus. Būtu jāveicina **konkrētai vietai pielāgota inovācija un eksperimenti**. Tas ļautu reģioniem kopā ar MVU un patērētājiem izstrādāt un izmēģināt jaunus risinājumus, kuri būtu balstīti vietējās īpatnībās, priekšrocībās un specializācijā. Jaunās tehnoloģijas un risinājumus varētu izmēģināt reālajā dzīvē kopā ar politikas veidotājiem un regulatoriem: tas veicinātu inovatīvu uzņēmējdarbības modeļu rašanos.

Pēc tam, kad šie risinājumi būs izmēģināti un pilnveidoti, tos varēs izvērst plašākā mērogā Eiropas un pasaules tirgos un tādējādi nodrošināt, ka ES saglabā savas vadošās pozīcijas. Šajā ziņā par labu platformu varētu kalpot **digitālās inovācijas centri**, kas darbojas kā vienas pieturas aģentūra uzņēmumiem, kas vēlas izmēģināt savas tehnoloģijas.

To izdarīt palīdzēs ...

- ↗ Paziņojums par **pētniecības un inovācijas nākotni un Eiropas Pētniecības telpu**, ar ko izstrādās jaunu pieeju inovācijai un nodrošinās, ka ES budžets tiek tērēts ar maksimālu atdevi
- ↗ **Publiskā un privātā sektora partnerība** programmas “Apvārsnis Eiropa” paspārnē

3.6. Kvalifikācijas paaugstināšana un pārkvalificēšanās

Rūpniecības konkurētspēja ir atkarīga no kvalificēta darbaspēka pieejamības un spējas šos darbiniekus noturēt. Pieaugot divējās pārkārtošanās tempam, Eiropai būs jāgādā par to, lai izglītība un apmācība ietu kopsolī ar notiekošajām pārmaiņām. Mūžizglītības nozīme aizvien augs un tā kļūs par ikviena iedzīvotāja pašsaprotamu dzīves aspektu: jau nākamo piecu gadu laikā 120 miljoni Eiropas iedzīvotāju būs spiesti paaugstināt savu kvalifikāciju vai pārkvalificēties.

Tas atspoguļo to, cik nozīmīgas divējās pārkārtošanās kontekstā ir prasmes, kā arī norāda uz izdevībām, ko prasmes pavērs cilvēkiem. Paredzams, ka pāreja uz mazoglekļa ekonomiku līdz 2030. gadam radīs vairāk nekā vienu miljonu darbvietu, taču Eiropā jau šobrīd trūkst 1 miljons digitālo tehnoloģiju ekspertu. Tajā pašā laikā 70 % uzņēmumu ziņo, ka tie atliek investēšanu, jo nav iespējams atrast cilvēkus ar vajadzīgajām prasmēm.

Pāreja uz digitalizāciju, automatizāciju un mākslīgo intelektu no industriālo nozaru darbiniekiem prasīs jaunas prasmes vēl nepieredzētā apmērā. Pārkvalifikācijai jāklūst par nozīmīgu sociālās tirgus ekonomikas daļu. Tāpat mūsu **augstākās un profesionālās izglītības** un apmācības sistēmām būs darba tirgū jāiepludina vairāk zinātnieku, inženieru un tehniķu. Apmierināt ES darba tirgus vajadzības palīdzēs arī veiksmīgāka prasmju un talantu piesaiste no ārvalstīm.

Globālā sacensībā par talantiem nozīmē, ka Eiropai ir jāpalielina investīcijas prasmēs un jāpanāk, ka mūžizglītībai kļūst par realitāti. Tam būs nepieciešama nozaru, dalībvalstu, sociālo partneru un citu ieinteresēto personu kolektīva rīcība, kam pamatu veidos jauns **Prasmju pilnveides pakts**, kurš veicinās kvalifikācijas paaugstināšanu un pārkvalifikāciju un palīdzēs atraisīs publiskā un privātā

sektora investīcijas darbaspēkā. Paktā galvenā uzmanība tiks pievērsta nozarēm, kam Eiropā ir augsts izaugsmes potenciāls, kā arī nozarēm, kurās vērojamas fundamentālas pārmaiņas. Šos centienus atbalstīs arī **Eiropas izglītības telpa**.

Tāpat svarīgi rūpniecībā uzlabot līdzsvaru starp sievietēm un vīriešiem. Tāpēc, lai panāktu, ka abu dzimumu pārstāvji uzņēmumus veido un vada vienlīdz aktīvi, sievietes jānodrošina vairāk studēt dabas zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātiku.

To izdarīt palīdzēs ...

- ↗ **Prasmju programma Eiropai**, ko atjauninās 2030. gadā un kas cita starpā ietvers ieteikumu par profesionālo izglītību un apmācību
- ↗ **Eiropas Prasmju pilnveides pakts**
- ↗ Paziņojums par **Eiropas izglītības telpas** stratēģisko satvaru
- ↗ **Digitālās izglītības rīcības plāns**
- ↗ 2020. gada martā pieņemtās **ES Dzimumu līdztiesības stratēģijas īstenošana**

3.7. Investīcijas un pārkārtošanās finansēšana

Veicināt ES rūpniecības konkurētspēju palīdzēs daudzas iecerētās ES programmas, piemēram, “Apvārsnis Eiropa”, Digitālās Eiropas programma, Vienotā tirgus programma, Inovāciju fonds, *InvestEU*, Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Aizsardzības fonds un ES Kosmosa programma, kā arī visi Eiropas strukturālie un investīciju fondi. Tāpēc rūpniecības nākotnei ir būtiski, lai drīzumā tiktu panākta vienošanās par nākamo ilgtermiņa budžetu.

Laikā, kad pastāv tendence publiskā sektora budžeta tēriņus aizvien ierobežot, mums jāmeklē jauni veidi, kā atraisīt privātās investīcijas. Tas nozīmē, ka ES līdzekļi izmantojami kā svira citu resursu piesaistei un ka tie ir jāizmanto vienkopus ar dalībvalstu un citu institucionālo partneru līdzekļiem; tāpat plaši jāpiesaista privātie investori. Atraisīt privātās investīcijas (kur tās nepieciešamas) palīdzēs *InvestEU* un Eiropas zaļā kursa investīciju plāns. Svarīga loma būs Eiropas Investīciju bankai un valstu attīstību veicinošām bankām un institūcijām.

Privāto investīciju un publiskā finansējuma mobilizēšana ir ļoti svarīga jomā, kur tirgus spēki ir pārāk vāji; jo īpaši tas attiecas uz inovatīvu tehnoloģiju ieviešanu plašā mērogā. Viens no rīkiem, kas sevi šajā ziņā jau pierādījis, ir t. s. **svaīgi projekti visas Eiropas interesēs (IPCEI)**. Dalībvalstis šo rīku var izmantot, lai apvienotu finanšu resursus, straujāk rīkotos un savestu kopā pareizos dalībniekus galvenajās vērtību ķēdēs. Ja tirgus spēki ir nepietiekami, šie projekti kalpo par investīciju katalizatoru un ļauj dalībvalstīm finansēt liela mēroga pārrobežu inovācijas projektus. Par pamatu izmantojot pieredzi ar nesējajiem *IPCEI*, Komisija pētīs veidus, kā apvienot valstu un ES instrumentus, lai daudzkrāšotu investīcijas visā vērtību ķēdē, pilnībā ievērojot relevantos finanšu un konkurences noteikumus.

Lai palīdzētu rīku izmantot maksimāli efektīvi, Komisija 2021. gadā **attiecībā uz visas Eiropas interesēs esošiem svarīgiem projektiem nāks klajā ar pārskatītiem valsts atbalsta noteikumiem**. Šis pārskatīšanas mērķis ir precizēt nosacījumus, ar kādiem dalībvalstu virzītie projekti galvenajās nozarēs var attīstīties raiti un konkurencei labvēlīgi. Pārskatītajiem noteikumiem būtu arī jāatvieglo MVU pilnvērtīga dalība turpmākajos projektos.

Tāpat visā finanšu sistēmā būs jāstimulē uz konkurētspējīgu ilgtermiņa vērstas investīcijas. Lieli soļi pareizajā virzienā sperti ar neseno vienošanos par **ES taksonomiju** un **Klimata aktu**⁹, kas investoriem sniedz vajadzīgo skaidrību.

⁹ COM(2020) 80 final.

Pamatojoties uz šo veikumu, ar atjaunināto ilgtspējīga finansējuma stratēģiju tiks ieviesti skaidri noteikumi, kuri palīdzēs investorus orientēt uz ilgtspējīgām investīcijām. Turpinot darbu pie ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšanas, Komisijas jaunais **kapitāla tirgu savienības izveides rīcības plāns** ietvers iniciatīvu, kā stiprināt ES iekšējo investīciju aizsardzību, un centienus atrisīt daudzveidīgākus finansējuma avotus Eiropas uzņēmumiem, jo īpaši MVU. Veicināt inovāciju finanšu pakalpojumu jomā palīdzēs Digitālo finanšu stratēģija; tā būs noderīga, lai paplašinātu jauno pakalpojumu un uzņēmējdarbības modeļu mērogu un tiktu galā ar jauniem riskiem.

To izdarīt palīdzēs ...

- ↗ Kopdarbība ar Parlamentu un Padomi ar mērķi panākt raitu **nākamā ilgtermiņa budžeta** pieņemšanu un īstenošanu
- ↗ Koordinētu dalībvalstu un industrijas investīciju (jaunu **IPCEI** veidolā) apsvēršana un iespējamu pēcpasākumu īstenošana pēc pirmajiem **IPCEI** akumulatoru un mikroelektronikas jomā
- ↗ **Valsts atbalsta noteikumu pārskatīšana attiecībā uz IPCEI**, kas cita starpā ietver enerģētikas pārkārtošanas projektus
- ↗ **Atjaunināta ilgtspējīga finansējuma stratēģija**
- ↗ **Jauna digitālo finanšu stratēģija**
- ↗ 2020. gadā plānotais **kapitāla tirgu savienības izveides rīcības plāns**, tostarp pasākumi, kas atbalstīs integrētus kapitāla tirgus un paplašinās finansējuma iespējas iedzīvotājiem un uzņēmumiem

4. Eiropas industriālās un stratēģiskās autonomijas stiprināšana

Eiropas stratēģiskā autonomija nozīmē, ka ir jāsamazina atkarība no citiem lietās, bez kurām mēs nevaram iztikt; tās ir kritiskie materiāli un tehnoloģijas, pārtika, infrastruktūra, drošība un citas stratēģiskas jomas. Eiropas rūpniecībai te paveras iespējas attīstīt pašai savus tirgus, produktus un pakalpojumus, kuri veicinās konkurētspēju.

Eiropas panākumi sakņojas atvērtā investīciju vidē, kas nozīmē, ka arī citi var investēt Eiropas konkurētspējā. Taču ir jāskatīties stratēģiskāk uz risku, ko nes līdzīgu ārvalstu investīcijas. No 2020. gada oktobra būs pilnībā piemērojams **ārvalstu tiešo investīciju izvērtēšanas satvars**¹⁰, kas palīdzēs sargāt Eiropas intereses, vadoties no drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumiem. Komisija iesniegs priekšlikumus šā rīka nostiprināšanai.

Eiropas digitālā pārveide, drošība un turpmākā tehnoloģiskā suverenitāte ir atkarīga no **stratēģiskās digitālās infrastruktūras**. Papildus Komisijas nesenajam darbam pie 5G un kibernetikas ES izstrādās kritisku kvantisko sakaru infrastruktūru, kura tiks veidota nolūkā nākamajos 10 gados izvērst sertificētu drošu gala-gala infrastruktūru, kuras pamatā būtu kvantu atslēgu pārraide; šī infrastruktūra aizsargās ES un tās dalībvalstu galvenos digitālos aktīvus.

ES atbalstīs arī tādu svarīgu pamattehnoloģiju izstrādi, kas ir stratēģiski būtiskas Eiropas industriālajai nākotnei. To vidū minama robotika, mikroelektronika, augstas veiktspējas datošana un datu mākoņu infrastruktūra, blokķēdes, kvantu tehnoloģijas, fotonika, industriālā biotehnoloģija, biomedicīna, nanotehnoloģijas, farmaceitiskie līdzekļi, progresīvie materiāli un tehnoloģijas.

Eiropas nākotnē svarīga nozīme būs Eiropas **aizsardzības un kosmosa** nozarei. Tomēr aizsardzības industrijas sadrumstalotība vieš šaubas par to, vai Eiropa spēs izveidot nākamās paaudzes kritiskās aizsardzības spējas. Ja tas netiks izdarīts, mazināsies ES stratēģiskā suverenitāte un tās spēja darboties kā drošības garantam.

¹⁰ Regula (ES) 2019/452.

Eiropas Savienībā izveidot integrētu aizsardzības industriālo bāzi palīdzēs **Eiropas Aizsardzības fonds**. Tā līdzekļi tiks investēti visā Eiropas aizsardzības industrijas vērtību ķēžu garumā, tas sekmēs pārrobežu sadarbību un atbalstīs atvērtas un dinamiskas piegādes ķēdes, kurās var iesaistīties MVU un jaunpieņacēji. Tas arī atbalstīs revolucionāras tehnoloģijas, kas uzņēmumiem ļaus uzņemties lielāku risku. Ļoti svarīgi būs nodrošināt saskaņotību ar citām aizsardzības jomas iniciatīvām.

Stiprināt Eiropas rūpniecisko bāzi var palīdzēt **kosmosa tehnoloģijas, dati un pakalpojumi**, kuri var būt noderīgi inovatīvu produktu un pakalpojumu izstrādē un veicināt modernu inovatīvu tehnoloģiju rašanos.

Aizsardzības un kosmosa nozare saskaras ar vēl nepieredzētu globālo konkurenci un mainīgiem ģeopolitiskajiem apstākļiem, savukārt straujā tehnoloģiskā attīstība un jaunu aktoru rašanās paver jaunas izdevības. ES centīsies savās programmās veidot **sinerģijas starp civilo, kosmosa un aizsardzības industriju**, kas palīdzēs efektīvāk izmantot resursus un tehnoloģijas un gūt apjomrādītus ietaupījumus.

Eiropas rūpniecībai virzoties uz klimatneitralitāti, mēs, iespējams, vairs nebūsim tik atkarīgi no pieejamā fosilā kurināmā, taču tā vietā arvien vairāk izmantosim neenerģētiskus izejmateriālus, no kuriem daudzus iegūst ārvalstīs un kuri pasaulē kļūst arvien pieprasītāki. Šo atkarību palīdzēs mazināt reciklēšana un otrreizējo izejmateriālu izmantošana.

Tiek prognozēts, ka 2050. gadā pieprasījums pēc **izejmateriāliem** būs divkārtšojies, kas nozīmē, ka Eiropas apgādes drošības palielināšanai ir ļoti svarīgi dažādot ieguves avotus. Bez kritiski svarīgiem izejmateriāliem nevar iztikt tirgi tādās jomās kā e-mobilitāte, akumulatori, atjaunojamie energoresursi, zāles, aeronautika un astronautika, aizsardzība un digitālie lietojumi.

Mūsdienu pasaulē piekļuve medicīniskajiem produktiem un zālēm ir vienlīdz svarīga kā Eiropas drošībai, tā autonomijai. Tiks ierosināta **jauna ES zāļu stratēģija**, kurā galvenā uzmanība būs pievērsta zāļu pieejamībai, cenām, ilgtspējai un piegādes drošībai. To, cik svarīgi pievērsties šiem jautājumiem, akcentē nesenie notikumi saistībā ar 2019. gada koronavīrusa slimības (COVID-19) uzliesmojumu.

To izdarīt palīdzēs ...

- **5G paziņojuma¹¹ un ieteikuma par 5G tīklu kiberdrošību¹² pēcpasākumi**
- **Rīcības plāns par sinerģijām starp civilo, kosmosa un aizsardzības industriju**, tostarp programmu, tehnoloģiju, inovāciju un jaunuzņēmumu līmenī
- **Jauna ES zāļu stratēģija** 2020. gadā, tostarp darbības, ar ko nodrošinās apgādi un uz pacientiem vērstu inovāciju
- **Kritiski svarīgu izejmateriālu rīcības plāns**, tostarp centieni paplašināt starptautiskās partnerības, kas vērstas uz piekļuvi izejmateriāliem

5. Savelkot visu kopā: partnerībā balstīta pārvaldība

Eiropas industrijai jāprot izmantot savas unikālās īpatnības un stiprās puses, kuru vidū izceļama integrācija starp vērtību ķēdēm un pāri robežām, daudzveidība, tradīcijas un cilvēki. Divējai pārejai uzņemot ātrumu un globālajai konkurencei paliekot sīvākai, mainās arī Eiropas rūpniecība. Tā rezultātā saikne starp dažādiem produktiem un pakalpojumiem dažādās nozarēs kļūst arvien ciešākas.

Eiropai ir ne tikai jākoncentrējas uz konkrētām tehnoloģijām, bet arī rūpīgi jāapskata iespējas un problēmas, ar ko saskaras **industriālās ekosistēmas**. Šīs ekosistēmas aptver visus dalībniekus, kas darbojas kādā vērtību ķēdē: tie var būt gan pavisam mazi jaunuzņēmumi, gan lieli uzņēmumi,

¹¹ COM(2020) 50 final.

¹² C(2019) 2335 final.

akadēmiskās aprindas un pētnieki, pakalpojumu sniedzēji un piegādātāji. Un katram no tiem ir savas iezīmes.

Par pamatu izmantojot darbu, kas paveikts apaļā galda augsta līmeņa diskusijās “Rūpniecība 2030”, *IPCEI* stratēģiskajā forumā un citās struktūrās, Komisija veiks dažādo ekosistēmu sistemātisku analīzi un **novērtēs dažādos riskus un vajadzības**, kam jāpievērš uzmanība, rūpniecībai globālas konkurences apstākļos uzsākot divējo pārkārtošanos. Komisija pievērsīsies tādiem jautājumiem kā pētniecības un inovācijas prasmes, MVU un lielo uzņēmumu loma, kā arī ārējie spiedieni vai atkarība no ārējiem elementiem.

Šajā analīzē Komisija cieši sadarbosies ar iekļaujošu un atvērtu **Industriālo forumu**, kurā piedalīsies industriju pārstāvji, tostarp MVU, lielle uzņēmumi, sociālie partneri, pētnieki, kā arī dalībvalstis un ES iestādes. Vajadzības gadījumā dalīties zināšanās aicinās konkrētu nozaru ekspertus.

Iespējams, varētu atklāties, ka dažām ekosistēmām to specifikas vai sevišķo vajadzību dēļ ir vajadzīgs individuāli pielāgots atbalsts. Šo atbalstu varētu sniegt ar regulatīvu darbību palīdzību; tas varētu būt finansējuma atraisīšana vai tirdzniecības aizsardzības instrumentu potenciāla izmantošana. Galarezultātā tiktu izveidots **īpašu instrumentu kopums**. Šajā jomā paveiktais tiks pastāvīgi uzraudzīts sadarbībā ar Eiropas Parlamentu un Padomi.

Ja tiks konstatēta attiecīga vajadzība, lietderīgs rīks varētu būt **industriālo alianšu pieeja**. Tā savu nodarīgumu jau apliecinājusi akumulatoru, plastmasas un mikroelektronikas jomā. Eiropas Akumulatoru alianse ir spējusi panākt, ka ES šīs svarīgās tehnoloģijas jomā kļuvusi par industrijas līderi. Alianses var rādīt, kādā virzienā jāstrādā, un palīdzēt finansēt liela mēroga projektus, kam ir plašāka pozitīva ietekme uz visu Eiropu; to darbā noder MVU, lielo uzņēmumu, pētnieku un reģionu zināšanas, kas palīdz uzlabot rīcībpolitiku saskaņotību un novērst šķēršļus, kas kavē inovāciju.

Lielisks piemērs, kas ilustrē to, cik tam var būt reāla pievienotā vērtība, ir tīra ūdeņraža industrija. Tā ir progresīva nozare, kurā ir vajadzīga spēcīgāka koordinācija visā vērtību ķēdes garumā. Ņemot vērā šīs īpatnības, Komisija drīzumā ierosinās izveidot jaunu **Eiropas Tīrā ūdeņraža aliansi**, kas pulcēs vienkopus investorus un valstu valdību, institucionālos un industriālos partnerus. Alianse savā darbā balstīsies uz to, kas jau paveikts, cenšoties apzināt tehnoloģiskās vajadzības, investīciju iespējas, regulatīvos šķēršļus un veicinātājus. Nākamās alianses varētu aptvert mazoglekļa industrijas, industriālos mākoņus un platformas un izejmateriālus.

To izdarīt palīdzēs ...

- ↗ Jauna **Eiropas Tīrā ūdeņraža alianse**, kas tiks izveidota pēc veiksmīgā industriālo alianšu parauga. Kad būs pienācis laiks, tai sekos mazoglekļa industriju, industriālo mākoņu un platformu un izejmateriālu alianses.
- ↗ Komisijas veikts rūpīgs **industriālo vajadzību** izvērtējums un **analīze un tādu ekosistēmu apzināšana, kurām vajadzīga individuāli izstrādāta pieeja**
- ↗ Iekļaujošs un atvērts **Industriālais forums**, kas tiks izveidots līdz 2020. gada septembrim un kas palīdzēs virzīt uz priekšu darbu šajā jomā

6. Secinājums

Šī stratēģija liek pamatu industriālajai rīcībpolitikai, kas atbalstīs divējo pārkārtošanos, padarīs ES rūpniecību konkurētspējīgāku pasaules mērogā un palielinās Eiropas stratēģisko autonomiju.

Ņemot vērā gaidāmo pārmaiņu nozīmīgo sociālo ietekmi, būs svarīgi veidot dialogu ar sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību. Komisija turpinās ik gadu rīkot **Rūpniecības dienas**, kas ir svarīgs pasākums, kurā pulcējas visas iesaistītās puses. Komisija rosinās Padomes prezidentvalstis un ieinteresētās dalībvalstis rīkot Rūpniecības dienas arī savās valstīs.

Komisija centīsies panākt lielāku politisko atbildību par stratēģiju un ierosinās, ka atskaitīšanās par paveikto varētu kļūt par pastāvīgu darba kārtības punktu Konkurētspējas padomē un Eiropas Parlamentā. Stratēģijas īstenošana tik regulāri uzraudzīta un tiks analizēti galvenie snieguma rādītāji.

Maksimālu labumu no rūpniecības pārkārtošanas Eiropa gūs tikai tad, ja ES, dalībvalstis un reģioni, rūpniecības nozare, MVU un visas citas relevantās ieinteresētās personas īstenošanā iesaistīsies vienlīdzīgi un atkal kļūs par partneriem. 2020. gada martā plānotā Eiropadomes sanāksme ir lieliska iespēja paust atbalstu šai atjaunotajai partnerībai, kuras pamatā ir kopīgs redzējums un mērķi.